

Open Kerk 25 jaar

Een gastvrije woning

Inleiding

Vorig jaar verscheen in Antenne een serie artikelen over de bouw en (één van de) verbouwing(en) van de Immanuelkerk, onder de titel 'Waar de Heer een woning vindt'. Dit artikel laat zien hoe die woning ook een gastvrij onderdak weet te bieden aan gasten uit Ermelo en de rest van de wereld. We hebben het over de Open Kerk, inmiddels een niet meer weg te denken begrip, in onze plaatselijke samenleving en ver daarbuiten,

Dit jaar is het precies 25 jaar geleden (op 13 mei 2022 om precies te zijn) dat de Gereformeerde kerk van Ermelo niet alleen op zondag maar ook op dinsdagmorgen haar deuren openstelt. Vanwege de prachtige locatie, n.l. gelegen aan de grens van het winkelcentrum, wordt hiervoor de Immanuelkerk gebruikt. Voor de dinsdag is gekozen omdat dan de weekmarkt plaats vindt.

Nadat in het begin al direct een degelijke organisatie is neergezet, is het fundament nog steeds gezond. Want na al die jaren staan ook vandaag de dag nog steeds tientallen werkgroepleden, gastvrouwen, gastheren, musici, zangers, enz. enz. iedere week klaar om de gasten te ontvangen. Daarbij valt het op de werkgroepleden die stoppen wel doorgaan als gastvrouw en andersom dat uit de kring van gastvrouwen/heren steeds weer nieuw werkgroepleden voortkomen. Als eerbetoon aan hen is dit artikel geschreven.

Mensen van het eerste uur, zijn momenteel nog steeds actief. Alle redenen om aan deze kerkelijke activiteit wat meer aandacht te schenken. In twee artikeltjes wordt in grote lijnen de beginperiode beschreven, die nog valt binnen het archiefblok dat ondergetekende beheert (1887-2004).

Voorbereiding

In 1995 wordt in de Evangelisatiecommissie (hierna EC) al gesproken over een 'inloopmorgen' maar de oudste brief in het archief dateert van februari 1996. Deze is, namens de EC en de Vrouwenverenigingen geschreven door mevrouw H.J. Groeneveld. Het voornemen wordt uitgesproken om in de maanden mei t/m september op dinsdagmorgen de kerk open te stellen en de gasten een kopje koffie aan te bieden met gelegenheid voor een praatje. Zij die dat willen kunnen ook in de kerkzaal plaatsnemen voor rust/bezinning. De kosten worden gedragen door de EC en de organisatie is in handen van de EC en de vrouwenverenigingen.

De brief is gericht aan de taakgroep Beheer en die gaat akkoord met het openstellen van de kerk, i.o.m. de betreffende kerkrentmeester en de koster. Wel is deze taakgroep van mening dat de taakgroep Dienen zich er inhoudelijk over moet buigen en daarom wordt de brief op 7 maart 1996 doorgestuurd.

Op 1 april 1996 komen de 'de dames van de inloopochtenden' (G. Schaftenaar, H. Postma, M. Hoogenboom en H. Groeneveld) bijeen voor overleg. Zij zijn van mening dat, vanwege de verbouwing de kerk, er nu geen gezellige ontmoetingsplaats is. Bovendien vraagt de voorbereiding meer tijd als aanvankelijk gedacht. Daarom wordt van het voornemen voor dit jaar afgezien en wordt voorgesteld om in 1997 te beginnen en wel in de maanden mei t/m september. Eind 1996 wordt het verzoek aan de taakgroep Beheer herhaald. Deze was al eerder akkoord maar ook de, inmiddels ingeschakelde, taakgroep Vieren is positief over 'de kerk als inloop-huis'.

Start

Niets staat de realisering van een open kerk nu nog in de weg en er wordt voortvarend van start gegaan. Er is inmiddels een werkgroep gevormd, bestaande uit Jannie de Ridder, An Boon, Ria Brouwer, Hilly Postma en Janny den Hollander. In een geelgekleurde folder worden belangstellenden uitgenodigd de Open Kerk te bezoeken: elke dinsdagmorgen van 10-12 uur van mei t/m september en in de maanden december en januari.

In een kader binnenin wordt een toelichting gegeven:

Er zijn gastvrouwen en gastheren aanwezig om de gasten te ontvangen met een kopje koffie of thee. Tegelijkertijd kan men in de kerkzaal even rustig zitten als men dat wil, luisteren naar orgelspel of de kerk bekijken. het mag allemaal.

Geregelde bezoekers ontmoeten elkaar, maar ook veel inwoners uit Ermelo en wijde omgeving lopen zo af en toe even binnen.

De Open Kerk in de Immanuelkerk hoopt op deze manier een warme plek te zijn. Geen 'kerk naar binnen, maar kerk naar buiten'. Midden in de wereld.

De Open Kerk is onderdeel van de Evangelisatiecommissie.

Eventjes

Op 13 mei 1997 gaan de deuren van de kerk voor de eerste keer open voor bezoekers van de Open Kerk. De eerste 37 pagina's van het gastenboek worden de komende maanden gevuld met niets dan lovende reacties. Van oud tot jong, uit Ermelo en ver daarbuiten (tot Duitsland toe), in keurig handschrift en soms moeilijk leesbaar 'kriebelschrift' laten de vele bezoekers hun waardering merken en danken zij voor de geboden gastvrijheid, de ontmoeting, het luisterend oor, het orgelspel, de wandkleden, de koffie, thee en appelsap. Het voert te ver om alle reacties op te nemen. Eén voorbeeld slechts. Ene Arie Hutten schrijft:

Eventjes op dinsdagmorgen in Ermelo:

Even boodschappen doen

Even over de markt lopen

Even naar de Immanuelkerk

Even een lekker kopje koffiedrinken

Even gezellig met elkaar praten en

Even tot rust komen.

Wat is het fijn om zo even bezig te zijn.

En zo gaat het jaar na jaar door. Het eerste, 180 pagina's tellende, gastenboek eindigt in 2001 met woorden van de familie Voois uit Monster: *Wij wensen de gemeente veel preekplezier.*

Eerste evaluatie

In het hoogseizoen 1997 bezoeken 60-70 personen per morgen de Open Kerk. Zowel de commissie als de gastvrouwen/heren vinden veel voldoening in deze ontmoetingen. Men wil ook graag het volgende jaar er mee doorgaan en de taakgroep Beheer verleent de benodigde medewerking.

Er wordt geëvalueerd en er worden nieuwe suggesties aangedragen. Gemeentelieden die het orgel kunnen bespelen zijn de heren Bleeker, Bontan, Folkers, Van Gool, Munk, Schuppert, Verkerk en Vlieg, maar dames zijn óók welkom. Voor de vocale invulling zorgt de heer De Ridder en de hoop wordt uitgesproken dat er meer -wellicht ook vrouwelijke kandidaten- zullen komen.

De vrijwillige bijdragen van de bezoekers is in 1997 bestemd voor een vrouwenproject voor oorlogsweduwen/slachtoffers tot in Rwanda en bedraagt het eerste seizoen f. 186,15. Dit bedrag wordt door de diaconie aangevuld tot f. 250,-- en door Wilde Ganzen verdubbeld tot f. 500,--.

In 1998 wordt de kerk ook in de maanden december en januari (1999) opengesteld. Toestemming en medewerking van alle betrokkenen is inmiddels vanzelfsprekend.

Tientallen namen

Uit het archief blijkt dat er al spoedig sprake is van een uitstekende organisatie van de graag bezochte koffie-ochtenden in de Immanuelkerk. Zes pagina's vullen het werkschrift met alle punten waaraan gedacht moet worden en dingen die moeten worden gedaan voordat de gasten arriveren, maar ook zaken die tijdens de openingsuren spelen. Het gaat om (schijnbaar) vanzelfsprekende zaken die heel gewoon lijken, maar waar toch wel even een gedacht moet worden. Ook zaken die minder voor de hand liggen krijgen aandacht, waardoor niets aan het toeval wordt overgelaten. Dit gaat van 'tafels klaarzetten' aan het begin tot en met 'na afloop controleren of er niemand opgesloten is in de wc's'. En alles wat daar tussenin zit. Overal is aan gedacht. Echt klasse.

Een commissie kan net zoveel organiseren als zij wil, maar de uitvoering staat of valt met de medewerkers. Nou, die zijn er in ruime mate. Tientallen verschillende namen van gastvrouwen/heren vullen de, keurige met de handgeschreven, roosters van de eerste jaren. Het aantal organisten wordt uitgebreid, er zijn mensen die folders uitdelen op de markt, er zijn reserves en ook het aantal zangers en zangeressen neemt flink toe in de personen van de dames A. van Berkel, M. Smid-Helmantel en Dinie Heutink plus als tenor de heer T.T. Hiemstra. Op de eerste lijstjes lezen we de namen van andere instrumentalisten, want naast het orgel en of zang klinken dan de geluiden van kornet, hobo, dwarsfluit en trombone in de kerkzaal. Deze worden voortgebracht door de heren K.B. Breuker en J.B. Moereau alsmede door de dames Mensonides en Heitink.

Aan het begin van ieder nieuw seizoen, halverwege en aan het eind ervan wordt geëvalueerd. Ook hier valt op de grote volledigheid van alles wat de revue passeert. Commissie, vrijwilligers en bezoekers blijven enthousiast. Vanaf 2001 gaat de kerk gedurende het hele jaar open op dinsdagmorgen.

Publiciteit

Inmiddels heeft Hennie Groeneveld het secretariaatsstokje overgegeven aan Janny den Hollander. Indachtig het motto, genoemd in de eerste folder, *Geen 'kerk naar binnen, maar kerk naar buiten'*, heeft de commissie een uitstekend oog voor (de mogelijkheden van) publiciteit. Niet alleen verkrijgt de Open

Kerk een plaats in het jaarboekje van onze kerk, ook de redactie van het programmaboekje van Pinel ontvangt gegevens voor de Informatiemarkt in december 1999.

Vanaf het allereerste begin weet de werkgroep direct de weg naar kerkblad Antenne te vinden, zodat alle gemeenteleden op de hoogte kunnen zijn van de Open Kerk. Dat dit effect heeft blijkt wel duidelijk. Eind 1998 wordt besloten tijdelijk even niet om nieuwe medewerkers te vragen, omdat er ruim voldoende zijn op dat moment.

Passend bij het karakter wordt niet alleen naar binnen gecommuniceerd, maar ook naar buiten. Er worden contacten gelegd met de plaatselijke en regionale pers en met de Kabelkrant. Er verschijnen jaarlijks korte berichtjes in het Ermelo's Nieuwsblad, Handelspost, Stadsomroeper en ook is er vermelding in de weekagenda van deze kranten. Maar ook die van de VVV.

Het enthousiasme blijft niet onopgemerkt. Het Ermelo's Nieuwsblad schenkt in 1998, 2000 en 2001 in redactionele artikelen met foto's uitgebreid aandacht aan deze kerkelijke gastvrijheid, maar ook aan het project waarvoor in dat betreffende jaar geld wordt ingezameld. In 2002 wordt ook aan de eerste lustrumvoering aandacht gegeven.

In één van de verslagen van de evaluatievergaderingen is te lezen dat ook een artikel in het Centraal Weekblad is verschenen.

Nieuwjaarsreceptie gemeente Ermelo 2002

Onder het thema "Recreatief Ermelo" vindt op 4 januari 2002 de Nieuwjaarsreceptie gemeente Ermelo plaats. Ook de Open Kerk is hier vertegenwoordigd met een gezellige kraam met informatie, fotomateriaal en posters. Er zijn twee tot vier mensen aanwezig om belangstellenden te vertellen over de Open Kerk en hen enthousiast te maken voor een of meerdere bezoeken op dinsdagmorgen. Zo wordt voor sommige bezoekers duidelijk dat de Open Kerk in de Immanuelkerk is en niet in "Staverden" 😊. In een vriendelijk briefje bedanken burgemeester en wethouders de deelnemers voor hun deelname die een groot succes is geworden.

Projecten

Eerder in dit artikel wordt al gewezen op de projecten waarvoor gedurende het seizoen wordt 'gecollekteerd', d.w.z. dat bezoekers vrijwillig een bijdrage mogen leveren. Soms wordt het ingezamelde bedrag aangevuld door de diaconie en later nog weer verdubbeld door Wilde Ganzen. Er worden projecten gekozen, waarbij (oud) plaatsgenoten betrokkenen zijn, die (nog) een relatie hebben met Ermelo hebben.

Een overzicht van de eerste vijf jaar

- 1997 Opbouwwerk door vrouwen in Ruanda: f. 186,15 (Auli van 't Spijker)
- 1998 Straatwerk in India: f. 845,- (Bob Groothuis en Ingrid Telkamp)
- 1999 Artsen zonder grenzen: f. 913,26 (Erwin van t Land)
- 2000 Evangelisatiewerk Albanië: 1125,35 (Ermelose jongeren)
- 2001 Jeugd met een opdracht, vuilnisbeltwerk De Filipijnen: f. 1125,35 (Martijn Moens)

Jubileum

Hoewel er al meerdere lustrumvieringen zijn geweest, staan we nu even stil bij de eerste in 2002. De eerste vijf jaar blijkt heel duidelijk hoe de Open Kerk is aangeslagen. De bezoekers zijn vakantiegangers, marktbezoekers, passanten, Ermelose belangstellenden maar ook hele groepen mensen die een vakantie week hebben op Dennenheul.

De besturen van de Open Kerk van Harderwijk, Putten en Nunspeet worden uitgenodigd om de Open Kerk op dinsdag 14 mei 2002 bij te wonen. (Ook oud) medewerkers, leden van de MGO en de EC worden uitgenodigd voor een feestelijke verjaardagviering op 13 mei 's avonds in de Immanuelkerk. Het is die datum exact vijf jaar geleden dat de eerste Open Kerkdag plaats vindt en het einde lijkt nog niet in zicht. De werkgroep bestaat op dat moment uit de dames Jannie de Ridder, An Boon, Ria Brouwer, Dia Mantel en Janny den Hollander.

Ook in Antenne is er aandacht voor het vijfjarig bestaan. Ds. P. Brouwer wijdt het hoofdartikel eraan. Hij memoreert de start, die na een lange en grondige voorbereiding plaats vond op 13 mei 1997. Ook de bezoekers krijgen aandacht in het artikel evenals de publiciteit die door de werkgroep zo uitstekend is verzorgd. Onder het kopje 'Doel' is te lezen

"Wat beogen we eigenlijk met de Open Kerk? Dit is niet één twee drie te zeggen. Een hartelijk gebaar naar ieder die wel even wat aanspraak en een kop koffie gebruiken kan. Een luisterend oor. Maar ook even rust. Een moment van bezinning. Van Inspiratie ook misschien. En van informatie. Want er staat ook een leeuwtafel met goede boeken, spreuken, gedichten en gebeden om mee te nemen en diverse stencils met uitleg over het interieur van de kerk, het Reilorgel, de antependia en b.v. de aandachtzuil."

Het artikel wordt besloten met

“Wij wensen de Open Kerk een lang leven, veel bezieling, veel vrijwilligers, die dit werk van harte blijven dragen en een groeiende belangstelling. Want een kerk is alleen maar kerk als de deuren naar buiten open blijven en als binnen iets van Gods warmte te vinden is. Wat is er mooier en zinvoller dan een kerk die zo, naar alle kanten open, in ons midden present wil zijn? Namens ons allen: proficiat.”

Bij deze woorden sluit ik mij van harte aan en het is ook een heel mooie passage om deze artikelen mee af te ronden.

Gepubliceerd in Antenne, jaargang 27 nrs. 14 en 16 d.d. 18-03-2022 en 15-04-2022